

Parlamentaariselle Yle-työryhmälle

Ylen vastine APFI:n ehdotukseen Ylen kotimaisten tuotantojen ostovelvoitteen kasvattamisesta

Yleisradio on saanut tietopyynnöllä parlamentaarisen Yle-työryhmän sihteeristöltä Audiovisual Producers Finland - APFI ry:n työryhmälle toimittaman esityksen Ylen kotimaisten tuotantojen ostovelvoitteen kasvattamisesta "APFI – Ylen ostovelvoite tuotantoyhtiöiltä 030424". Tässä muistiossa Yle esittää näkemyksensä APFI:n ehdotuksesta. Mahdolliseen ostovelvoitteen lisäämiseen liittyy seikkoja, joiden huomioimista Yle pitää keskeisenä, mikäli Yle-työryhmä tekee siihen liittyviä linjauksia.

Ylen näkemys APFI:n ehdotukseen: aikataulu, soveltamisalue ja kokoluokka epätarkoituksenmukaisia sellaisenaan

APFI ry katsoo, **ettei Yleisradion rahoitukseen tulisi kohdistaa leikkauksia**, vaan "sen sijaan Yle tulisi velvoittaa lisäämään kotimaisten ohjelmien ostoja ulkopuolisilta tuotantoyhtiöiltä".

APFI ehdottaa Ylen kotimaisilta tuotantoyhtiöiltä tekemien ostojen kasvattamista kolmessa vuodessa 55 miljoonan euron tasoon vuonna 2027. APFI toteaa, että vuosina 2019-2023 Yle on tilannut kotimaisilta tuotantoyhtiöiltä keskimäärin 38 miljoonalla eurolla vuodessa. Ylen kotimaisilta tuotantoyhtiöiltä tekemien ostojen **vuosittainen eurosumma tarkoittaa sopimusten arvoa, joka vaihtelee** eli voi olla keskiarvon molemmin puolin. Vuonna 2023 se oli noin 35 miljoonaa euroa. **Summa sisältää suomen- ja ruotsinkielisen kotimaisen ohjelmahankinnan**, joka on joko audiota tai videota, **sekä Ylen osuuden kotimaisten elokuvien rahoituksesta.**

Mahdollisen ostovelvoitteen lisäämiseen liittyen **Yle pyytää huomioimaan seuraavat seikat liittyen erityisesti ehdotettuun laajuuteen, aikatauluun ja summan kokoluokkaan.**

1. APFI ry:n esitys koskee ainoastaan kotimaisia esitysoikeuksia. **Yle pitää tärkeänä, että mahdollisten uusien velvoitteiden kohdalla tarkastellaan laajempaa kokonaisuutta kuin vain kotimaisia esitysoikeuksia.**

Yle katsoo, että **mahdollisten uusien osto- tai muiden velvoitteiden on syytä olla määritelty laajasti ja kokonaisuutena** siten, että ne ottavat huomioon mediatoimialalla käynnissä olevan murroksen, siitä mahdollisesti seuraavat vaatimukset sekä ostovelvoitteesta suoraan johtuvien muiden kustannusten

kasvun (kuten musiikin esitysoikeuskorvaukset), **eivätkä muodostu rajoitteeksi** Ylen toiminnalle suhteessa Ylen tehtävään.

Yle tukee luovan alan elinvoimaa ostamalla oikeuksia ja palveluita vuosittain noin 100 miljoonalla eurolla, josta kotimaisten esitysoikeuksien osuus oli vuonna 2023 noin 35 miljoonaa euroa. Kotimaisten esitysoikeuksien lisäksi Ylen 100 miljoonaa euroa luovalle alalle sisältää esimerkiksi Teosto-korvaukset ja tuotantopalveluita, kuten kuvaamista ja leikkaamista. Yle myös tarjoaa vuosittain työmahdollisuuksia noin 4 000 freelancerille ja on rahoittajana noin joka toisessa kotimaisessa elokuvassa.

Arvioitaessa, mitä Ylen kannattaa tehdä itse ja mitä hankkia ostopalveluna, on syytä huomioida, että **tiettyä toimintaa on kustannustehokkaampaa tehdä Ylessä sisäisesti**, ja että **osa tehtävistä on tehtävä työnjohdon ja valvonnan alaisena työsuhteessa, eikä siksi** ole hankittavissa ulkoa.

2. APFI:n ehdotus perustuu siihen, että Ylen rahoitukseen ei tule leikkauksia. **Jos Ylen rahoitukseen tulee leikkauksia, APFI:n ehdotusta on tarkasteltava suhteessa kokonaisuuteen.** APFI:n ehdotus lähtee siitä, että esitysoikeuksien hinnat nousevat automaattisesti inflaation myötä. Tällöin jää **huomioimatta tilanne, jossa Yle mahdollisesti on neuvotellut edullisemman sopimuksen tai kustannusten nousua on hillitty muunlaisilla ratkaisuilla ja tehostamistoimilla.**
3. Riippumatta siitä, kohdistuuko Ylen rahoitukseen leikkauksia, **Yle pitää ehdotusta ostovelvoitteen lisäämisestä noin 17 miljoonalla eurolla 55 miljoonaan euroon haasteellisena ja epätarkoituksenmukaisena esitetyssä aikataulussa. Tämä johtuu siitä, että toimintaa suunnitellaan ennakoivasti jopa vuosia eteenpäin:** APFI:n ehdotus käytännössä jättäisi Ylen reagointivuosiksi vain vuodet 2026 ja 2027. Ostojen lisääminen 17 miljoonalla eurolla kahdessa vuodessa vastaa laskennallisesti noin 240 henkilötyövuotta. Kotimaisten ohjelmahankintojen lisääminen kasvattaisi myös musiikin käyttöä ja sitä kautta Ylen kustannuksia toista kautta, kun musiikin tekijänoikeuskorvausten määrä nousisi.
4. Suomi on [julkisuudessa olleiden tietojen mukaan](#) mahdollisesti antamassa kansainvälisille suoratoistotoimijoille investointivelvoitteen kotimaiseen av-tuotantoon. **Samanaikaiset luovaan alaan kohdistuvat velvoitteet voivat johtaa tilanteeseen, jossa av-alan osaamisen kysyntä kasvaa nopeammin kuin tarjonta.** Tämä voisi vaikeuttaa APFI:n ehdotuksen toteuttamista Ylessä.

Kotimaisten tuotantoyhtiöiden vahvuudet ovat pääsääntöisesti perinteisissä televisio-ohjelmissa ja jonkin verran radio-ohjelmissa. **Monimediainen eri julkaisukanavia ja -prosesseja hyödyntävä osaaminen on yhä tärkeämpää**

nopeasti muuttuvan mediankäytön vuoksi, ja Ylellä on tässä paljon omaa osaamista.

5. APFI:n ehdotus sisältää ehdotuksen lisätä kotimaisen draaman hankintaa. **Vahva kytkentä yhteen genreen kaventaisi Ylen mahdollisuuksia kehittää toimintaa mediakentän ja yhteiskunnan muutosten mukaisesti.**

Suurin osa Ylen kotimaisesta draamasta on jo nyt ulkoa ostettua, ja genre on kallis. **Koska draamagenren kustannustaso on verrattain korkea** (yksi draamasarja maksaa karkeasti ottaen viisi kertaa sen, mitä reality-, dokumentti- tai asiasarja), **sen merkittävä lisääminen tarkoittaisi, että sisältöjen kokonaismäärä vähenisi, mikä kaventaisi Ylen ohjelmatarjonnan monipuolisuutta.** Muutakin tarjontaa tarvitaan, jotta Yle pystyy toteuttamaan tehtävänsä.

6. Huomioitavaa on myös, että **EU-säännökset edellyttävät tavaroiden ja palveluiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä, minkä vuoksi ei ole lähtökohtaisesti mahdollista suosia kansallisia toimijoita** ostovelvoitteella tai muulla vastaavalla tavalla.
7. **Yle pitää Satosen työryhmän ostovelvoitteen ilmaisutapaa tarkoituksenmukaisena ja toimivana, mikäli parlamentaarinen Yle-työryhmä päätyy asettamaan Ylelle uusia ostovelvoitteita** (*"lisätä ostoja kotimaisilta ja eurooppalaisilta riippumattomilta tuottajilta, sekä tuotantopalveluiden ja kotimaisten muiden esitys- ja käyttökorvausten hankintoja 30–35 prosentilla vuoteen 2022 mennessä"*). Velvoite on toteutunut: ostojen lisäys vuoden 2016 tasosta vuoteen 2022 on yli 60 %. Lisätietoja yhteenvedossa, joka on lähetetty parlamentaariselle työryhmälle 13.12.2023.